

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

29. března 2022 *

„Řízení o předběžné otázce – Přípustnost – Článek 267 SFEU – Pojem ‚soud‘ – Článek 19 odst. 1 SEU – Článek 47 Listiny základních práv Evropské unie – Právní stát – Účinná soudní ochrana – Zásada nezávislosti soudců – Soud předem zřízený zákonem – Soudní orgán, jehož člen byl do funkce soudce poprvé jmenován politickým orgánem výkonné moci státu s nedemokratickým režimem – Způsob fungování Krajowej Rady Sądownictwa (Národní rada soudnictví, Polsko) – Protiústavnost zákona, na základě kterého byla tato Rada vytvořena – Možnost kvalifikovat tento soudní orgán jako nestranný a nezávislý ve smyslu unijního práva“

Ve věci C-132/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) ze dne 18. prosince 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 10. března 2020, v řízení

BN,

DM,

EN

proti

Getin Noble Bank S. A.,

za přítomnosti:

Rzecznika Praw Obywatelskich,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, L. Bay Larsen, místopředseda, A. Arabadžev, A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, I. Jarukaitis (zpravodaj), I. Ziemele a J. Passer, předsedové senátů, M. Ilešič, T. von Danwitz, A. Kumin a N. Wahl, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, vedoucí oddělení,

* Jednací jazyk: polština.

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 2. března 2021,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Rzecznika Praw Obywatelskich M. Taborowskim a P. Filipkem,
- za polskou vládu B. Majczynou, A. Dalkowskou a S. Żyrek, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi K. Herrmann, N. Ruiz Garcíou a P. J. O. Van Nuffelem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. července 2021,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 2, čl. 4 odst. 3, čl. 6 odst. 1 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, článku 38 a čl. 47 prvního a druhého pododstavce Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), čl. 267 třetího pododstavce SFEU a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi BN, DM a EN na jedné straně a bankovní institucí Getin Noble Bank S. A. na straně druhé ve věci údajně zneužívající povahy ujednání úvěrové smlouvy, kterou BN, DM a EN s touto institucí uzavřeli.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Článek 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a soutěžitelů byly k dispozici odpovídající a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.

2. Prostředky uvedené v odstavci 1 musí zahrnovat právní předpisy, podle nichž se osoby nebo organizace, které mají podle vnitrostátních právních předpisů oprávněný zájem na ochraně spotřebitelů, mohou v souladu s vnitrostátními právními předpisy obrátit na soud nebo příslušné správní orgány s žádostí o rozhodnutí, zda smluvní ujednání sepsaná pro obecné použití jsou zneužívající, aby tak mohly použít vhodné a účinné prostředky k zabránění dalšímu použití takových ujednání.“

Polské právo

Ústava

4 Článek 179 Ústavy zní:

„Soudci jsou na návrh Krajowej Rady Sądownictwa [(Národní rada soudnictví, Polsko) (dále jen ‚KRS‘)] jmenováni prezidentem republiky do funkce bez časového omezení.“

5 Podle čl. 180 odst. 1 Ústavy jsou soudci neodvolatelní.

6 Článek 186 odst. 1 Ústavy zní:

„[KRS] dohlíží na nezávislost soudů a soudců.“

7 Článek 187 Ústavy uvádí:

„1. [KRS] se skládá z:

- 1) prvního předsedy [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko)], ministra spravedlnosti, předsedy [Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud, Polsko)] a osoby jmenované prezidentem republiky,
- 2) patnácti členů zvolených z řad soudců [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], obecných soudů, správních soudů a vojenských soudů,
- 3) čtyř členů zvolených [Sejmem (Sněmovna, Polsko)] z řad poslanců a dvou členů zvolených Senátem z řad senátorů.

[...]

3. Funkční období volených členů [KRS] trvá čtyři roky.

4. Organizační strukturu, rozsah činnosti a pracovní postupy [KRS], jakož i způsob volby jejich členů stanoví zákon.“

8 Článek 190 odst. 1 Ústavy uvádí:

„Rozhodnutí [Trybunału Konstytucyjnego (Ústavní soud, Polsko)] jsou závazná *erga omnes* a konečná.“

Nařízení s mocí zákona ze dne 6. února 1928 o organizaci obecných soudů

- 9 Rozporządzenie z mocą ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (nařízení s mocí zákona o organizaci obecných soudů), ze dne 6. února 1928, ve znění účinném do 1. září 1985, které je relevantní pro spor v původním řízení (Dz. U. z roku 1964, č. 6, položka 40, dále jen „nařízení s mocí zákona ze dne 6. února 1928 o organizaci obecných soudů“), v článku 2 stanovil:

„V Polské lidové republice jsou soudy povolány chránit:

a) lidový demokratický systém a jeho vývoj směrem k socialismu;

[...]“

- 10 Podle článku 53 tohoto nařízení s mocí zákona byli soudci obecných soudů jmenováni Radou Państwa (Státní rada) Polské lidové republiky na návrh ministra spravedlnosti.

- 11 Článek 57 uvedeného nařízení s mocí zákona stanovil, že soudce jmenovaný Státní radou Polské lidové republiky skládá při nástupu do funkce předepsaný slib do rukou předsedy příslušného soudu, avšak při změně pracovního místa již slib neskládá.

- 12 Znění slibu bylo stanoveno v dekretu o rocie ślubowania ministrów, funkcjonariuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego (vyhláška o slibu ministrů, státních úředníků, soudců a státních zástupců, jakož i úředníků veřejných bezpečnostních složek) ze dne 6. října 1948 (Dz. U. z roku 1948, č. 49, položka 370). Podle čl. 1 písm. C této vyhlášky soudce skládal následující slib:

„Slavnostně slibuji, že [...] ve funkci soudce, která mi byla svěřena, budu v oblasti své činnosti a ze všech svých sil přispívat k upevňování svobody, nezávislosti a moci demokratického polského státu, jemuž budu vždy věrný; budu chránit a upevňovat řád založený na sociálních, ekonomických a politických ústavních zásadách lidového Polska; budu neochvějně chránit právní předpisy tím, že budu se všemi občany zacházet stejně; budu posilovat dodržování práva a loajality vůči polskému demokratickému státu; budu horlivě a důsledně plnit povinnosti plynoucí z mé funkce, vykonávat spravedlnost nestranně podle svého svědomí a v souladu s právními předpisy, přičemž budu zachovávat služební tajemství a v rámci řízení se budu řídit zásadami důstojnosti, bezúhonnosti a sociální spravedlnosti“.

- 13 Článek 59 odst. 1 nařízení s mocí zákona ze dne 6. února 1928 o organizaci obecných soudů stanovil, že Státní rada Polské lidové republiky na návrh ministra spravedlnosti soudce odvolá, pokud neposkytne záruky řádného plnění soudcovských povinností.

Zákon ze dne 20. června 1985 o organizaci obecných soudů

- 14 Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (zákon o organizaci obecných soudů) ze dne 20. června 1985 (Dz. U. č. 31, položka 137), ve znění účinném do 29. prosince 1989, v čl. 6 odst. 2 stanovil:

„Soudce jmenuje a odvolává Státní rada [Polské lidové republiky] na návrh ministra spravedlnosti.“

15 Článek 59 tohoto zákona zněl:

„1. Při nástupu do funkce skládá soudce slib do rukou ministra spravedlnosti:

„Slavnostně slibuji, že ve funkci soudce, která mi byla svěřena, budu v oblasti své činnosti a ze všech svých sil přispívat k upevňování svobody, nezávislosti a všestrannému rozvoji Polské lidové republiky, které budu vždy věrný; budu chránit její politické, sociální a ekonomické zřízení, chránit výdobytky pracovníků, kolektivní vlastnictví a práva občanů a jejich zájmy chráněné zákonem; budu dbát na dodržování lidového právního státu a posilovat právní vědomí občanů; budu horlivě a důsledně plnit povinnosti plynoucí z mé funkce, vykonávat spravedlnost nestranně podle svého svědomí a v souladu s právními předpisy, přičemž budu zachovávat státní a služební tajemství a v rámci řízení se budu řídit zásadami důstojnosti, bezúhonnosti a sociální spravedlností.“

[...]

3. Soudce při přerazení na jiné místo neskládá znovu slib; to se nevztahuje na jmenování soudců Nejvyššího soudu [Polské lidové republiky].“

16 Článek 61 uvedeného zákona upřesňoval:

„1. Státní rada [Polské lidové republiky] na návrh ministra spravedlnosti soudce odvolá, pokud neposkytuje záruky řádného plnění soudcovských povinností. Před předložením svého návrhu vyslechne ministr spravedlnosti vysvětlení soudce, ledaže to není možné. [...]

[...]

3. Soudce ztrácí právo rozhodovat, jakmile je mu oznámeno usnesení o jeho odvolání.“

Zákon ze dne 12. května 2011 o KRS

17 Článek 11 odst. 1 až 5 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (zákon o Národní radě soudnictví), ze dne 12. května 2011 (Dz. U. č. 126 z roku 2011, položka 714, dále jen „zákon ze dne 12. května 2011 o KRS“), uváděl:

„1. Valné shromáždění soudců Nejvyššího soudu volí z řad soudců tohoto soudu dva členy Rady.

2. Valné shromáždění soudců Nejvyššího správního soudu spolu se zástupci valných shromáždění vojvodských správních soudů volí z řad soudců správních soudů dva členy Rady.

3. Shromáždění zástupců shromáždění soudců odvolacích soudů volí ze svých řad dva členy Rady.

4. Shromáždění zástupců valných shromáždění soudců vnitrostátních soudů volí ze svých řad osm členů Rady.

5. Shromáždění soudců vojenských soudů volí ze svých řad jednoho člena Rady.“

18 Článek 12 tohoto zákona zněl:

- „1. Valná shromáždění soudců vojvodských správních soudů volí z řad svých členů dva zástupce.
2. Volba zástupců valných shromáždění soudců správních soudů se koná nejpozději měsíc před koncem funkčního období členů Rady zvolených z řad soudců správních soudů. Zástupci jsou voleni na období čtyř let.“

19 Článek 13 uvedeného zákona stanovil:

- „1. Shromáždění soudců odvolacích soudů volí z řad svých členů zástupce shromáždění soudců odvolacích soudů v počtu jedné pětiny počtu soudců daného odvolacího soudu.
2. Valná shromáždění soudců krajských soudů volí z řad svých členů zástupce valných shromáždění krajských soudů v počtu 1/50 počtu soudců krajského soudu.
3. Volba zástupců uvedených v odstavcích 1 a 2 se koná nejpozději měsíc před koncem funkčního období členů Rady zvolených z řad soudců obecných soudů. Zástupci jsou voleni na období čtyř let.

[...]“

Zákon o KRS

20 Zákon ze dne 12. května 2011 o KRS byl změněn mimo jiné ustawou o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a některé další zákony), ze dne 8. prosince 2017 (Dz. U. z roku 2018, položka 3), a ustawou o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sąd ó w powszechnych oraz niektórych innych ustaw (zákon, kterým se mění zákon o organizaci obecných soudů a některé další zákony), ze dne 20. července 2018 (Dz. U. z roku 2018, položka 1443) (dále jen „zákon o KRS“).

21 Článek 9a zákona o KRS stanoví:

- „1. Sejm volí z řad soudců [Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu)], obecných soudů, správních soudů a vojenských soudů patnáct členů [KRS] na společné čtyřleté funkční období.

[...]“

22 Článek 37 odst. 1 tohoto zákona uvádí:

- „Pokud se o místo soudce ucházelo několik kandidátů, [KRS] posoudí a zhodnotí společně všechny předložené kandidatury. V takovém případě přijme [KRS] usnesení obsahující rozhodnutí o předložení návrhu na jmenování do funkce soudce ohledně všech kandidátů.“

23 Článek 44 uvedeného zákona stanoví:

- „1. Účastník [výběrového] řízení může podat odvolání k [Sądu Najwyższemu (Nejvyšší soud)] z důvodu protiprávnosti usnesení [KRS], nestanoví-li zvláštní ustanovení jinak. [...]

1a. V individuálních věcech týkajících se jmenování do funkce soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)] lze podat odvolání k [Nacelnemu Sądu Administracyjnymu (Nejvyšší správní soud)]. V těchto věcech není možné se odvolat k [Sądu Najwyższemu (Nejvyšší soud)]. Odvolání k [Nacelnemu Sądu Administracyjnymu (Nejvyšší správní soud)] nesmí být založeno na tvrzení o nesprávném posouzení otázky, zda kandidáti splnili kritéria, která jsou zohledňována při rozhodování o předložení návrhu na jmenování do funkce soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)].

1b. Pokud usnesení uvedené v čl. 37 odst. 1 nenapadli v jednotlivých případech týkajících se jmenování do funkce soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyššího soudu)] všichni účastníci [výběrového] řízení, nabývá právní moci ta část usnesení, která obsahuje rozhodnutí předložit návrh na jmenování do funkce soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], a pro účastníky řízení, kteří nepodali odvolání, ta část, která obsahuje rozhodnutí nepředložit návrh na jmenování do funkce soudce téhož soudu.

2. Odvolání se podává prostřednictvím předsedy [KRS] ve lhůtě dvou týdnů od doručení odůvodněného usnesení. [...]

[...]

4. V individuálních věcech týkajících se jmenování do funkce soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)] se rozhodnutí, jímž [Nacelny Sąd Administracyjny (Nejvyšší správní soud)] zrušil usnesení [KRS] nepředložit návrh na jmenování do funkce soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], rovná přijetí kandidatury účastníka, který podal odvolání, v řízení na uvolněné místo soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], a to na místo, v jehož případě nebylo ke dni vyhlášení rozsudku [Nacelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud)] řízení před [KRS] dosud skončeno, nebo, pokud takové řízení před [KRS] neprobíhá, na příští volné místo soudce [Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)], které bude zveřejněno.“

Občanský zákoník

- 24 Článek 385¹ odst. 1 ustawa – Kodeks cywilny (občanský zákoník), ze dne 23. dubna 1964 (Dz. U. z roku 1964, č. 16), ve znění použitelném na spor v původním řízení, stanoví:

„Ujednání spotřebitelské smlouvy, které nebylo sjednáno individuálně, není pro spotřebitele závazné, pokud jeho práva a povinnosti upravuje způsobem, který je v rozporu s dobrými mravy a hrubě porušuje jeho zájmy (nedovolené ujednání). Tím nejsou dotčena ujednání, která vymezují hlavní povinnosti stran, včetně ceny nebo odměny, pokud jsou formulována jednoznačně.“

Občanský soudní řád

- 25 Článek 367 ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (občanský soudní řád), ze dne 17. listopadu 1964, ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „občanský soudní řád“), stanoví:

„1. Proti rozsudku soudu prvního stupně lze podat odvolání k soudu druhého stupně.“

2. Odvolání podaná proti rozsudku okresního soudu přezkoumá krajský soud a odvolání podaná proti rozsudku krajského soudu vydanému v prvním stupni přezkoumá [Sąd Apelacyjny (odvolací soud, Polsko)].

3. Soud druhého stupně věc projedná v tříčlenném senátu. Na neveřejném zasedání soud rozhoduje jako samosoudce, s výjimkou případu, kdy vynáší rozsudek.“

26 Článek 379 občanského soudního řádu stanoví:

„Řízení je neplatné:

[...]

4) pokud je složení soudu, který věc projednává, v rozporu s právními předpisy nebo pokud se projednání věci účastnil soudce, který byl *ex lege* vyloučen [...]"

27 Článek 398³ občanského soudního řádu uvádí:

„1. Účastník řízení může podat kasační opravný prostředek z následujících důvodů:

[...]

2) porušení procesních ustanovení, pokud toto pochybení mohlo mít skutečný dopad na výsledek sporu.“

28 Článek 398¹³ odst. 1 občanského soudního řádu stanoví, že „[Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud)] zkoumá kasační opravný prostředek v mezích stanovených petitem a důvody kasačního opravného prostředku; v mezích stanovených petitem však i bez návrhu přihlíží k neplatnosti řízení“.

29 Článek 398¹⁵ občanského soudního řádu uvádí:

„1. Pokud [Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud)] kasačnímu opravnému prostředku vyhoví, napadený rozsudek zcela nebo zčásti zruší a vrátí věc k novému projednání soudu, který rozsudek vydal, nebo jinému soudu téhož stupně. [...]

2. Je-li věc vrácena k novému projednání, přezkoumá věc jiné soudní kolegium daného soudu.“

30 Článek 401 občanského soudního řádu upřesňuje:

„Návrh na obnovu řízení pro neplatnost lze podat:

1) pokud v soudním kolegiu zasedala neoprávněná osoba nebo pokud rozhodoval soudce, který byl *ex lege* vyloučen, a účastník řízení se nemohl vyloučení *ex lege* domáhat před nabytím právní moci rozsudku.

[...]"

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 31 Návrhem ze dne 28. února 2017, došlým Sądu Okręgowemu w Świdnicy (Krajský soud ve Svidnici, Polsko) dne 3. března 2017, se BN, DM a EN domáhali, aby byla Getin Noble Bank uložena povinnost zaplatit jim společně a nerozdílně částku 175 107,10 polských zlotých (PLN) (přibližně 39 485 eur), navýšenou o zákonné úroky z prodlení, a dovolávali se zneužívající povahy mechanismu indexace úvěru stanoveného ve smlouvě o hypotečním úvěru indexovaném na cizí měnu, a sice švýcarský frank (CHF), jakož i zneužívající povahy doložky o skupinovém pojištění pro případ odmítnutí zřídit hypotéku během prvních třech měsíců úvěru.
- 32 Rozsudkem ze dne 21. srpna 2018 nařídil daný soud Getin Noble Bank, aby žalobcům v původním řízení zaplatila celkovou částku 16 120,12 PLN (přibližně 3 634 eur), navýšenou o zákonné úroky z prodlení, a jako protiprávní kvalifikoval smluvní ujednání úvěrové smlouvy dotčená v původním řízení, která této bance umožňovala, aby kurz švýcarského franku stanovila svévolně namísto toho, aby při jeho stanovení zohlednila průměrný kurz stanovený Narodowym Bankiem Polskim (Polská národní banka), avšak mechanismus indexace jako celek za neplatný neprohlásil.
- 33 Žalobci v původním řízení podali proti uvedenému rozsudku odvolání k Sądu Apelacyjnemu we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi, Polsko). Rozsudkem ze dne 28. února 2019 daný soud uvedený rozsudek potvrdil.
- 34 Žalobci v původním řízení podali proti danému rozsudku kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu, kterým je Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud), a v tomto kasačním opravném prostředku v podstatě tvrdí, že daný rozsudek je v rozporu s článkem 385¹ občanského zákoníku, ve znění použitelném na spor v původním řízení, jelikož neuznává, že zneužívající povaha ujednání o indexaci stanoveného ve smlouvě dotčené v původním řízení má za následek, že celkový mechanismus indexace stanovený v této smlouvě je mezi stranami nepoužitelný.
- 35 V rámci přezkumu přípustnosti tohoto kasačního opravného prostředku předkládající soud, složený ze soudce občanskoprávního senátu Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko), uvádí, že podle čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 musí členské státy stanovit možnost podat správní nebo soudní opravný prostředek za účelem určení, zda jsou smluvní ujednání zneužívající, a že polské právo stanoví, že takový opravný prostředek má soudní povahu. Předkládající soud má v důsledku toho za to, že vnitrostátní orgán, který zkoumá zneužívající povahu smluvních ujednání, musí splňovat všechny podmínky, aby mohl být kvalifikován jako „soud“ ve smyslu unijního práva.
- 36 Předkládající soud v tomto ohledu uvádí, že soudní kolegium Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi), které vydalo rozsudek ze dne 28. února 2019, proti kterému byl podán kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu (dále jen „rozsudek napadený kasačním opravným prostředkem“), bylo složeno ze tří soudců, a sice FO, GP a HK, jejichž nezávislost by mohla být s ohledem na okolnosti související s jejich jmenováním do funkce soudce zpochybněna.
- 37 Předkládající soud nejprve uvádí, že první jmenování FO do funkce soudce vyplývá z usnesení Státní rady Polské lidové republiky ze dne 9. března 1978, dále uvádí, že tento soudce byl do funkce soudce Sądu Wojewódzkiego (Vojvodský soud, Polsko) jmenován usnesením Státní rady Polské lidové republiky ze dne 18. dubna 1984, a konečně že byl do funkce soudce Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi) jmenován rozhodnutím prezidenta Polské republiky ze dne 23. ledna 1998, které bylo přijato na návrh KRS. GP byl do funkce soudce

Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi) jmenován rozhodnutím prezidenta Polské republiky ze dne 12. března 2015 a HK byl do funkce soudce Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi) jmenován rozhodnutím prezidenta Polské republiky ze dne 16. dubna 2012.

- 38 Předkládající soud uvádí, že FO byl tedy do funkce soudce poprvé jmenován v době, kdy Polská lidová republika (dále jen „PLR“) byla komunistickým státem, a má za to, že následné jmenování do funkce soudce Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi) bylo důsledkem dřívějšího rozhodnutí přijatého nedemokratickými orgány, které nebyly nestranné. Po skončení komunistického režimu PLR navíc neproběhla žádná kontrola, zda soudci, kteří byli jmenováni tímto režimem, dodržovali v období, během něhož byl tento režim u moci, zásadu nezávislosti soudnictví.
- 39 Předkládající soud rovněž uvádí, že v roce 1998 – při jmenování FO soudcem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi) – nejen že usnesení KRS nemusela být odůvodněna, ale navíc nebylo možné je soudně přezkoumat.
- 40 Předkládající soud mimoto uvádí, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) v rozsudku ze dne 20. června 2017 konstatoval, že v letech 2000 až 2018 KRS nefungovala transparentně a že složení jejích kolegií bylo v rozporu s Ústavou. Podle předkládajícího soudu přitom právě v tomto období byli GP a HK jmenováni do funkce soudce Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi).
- 41 V tomto kontextu se předkládající soud táže, zda je za účelem zajištění dodržování práva na účinnou soudní ochranu povinen z vlastního podnětu přezkoumat, zda soudní kolegium Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi), které vydalo rozsudek napadený kasačním opravným prostředkem, splňuje požadavky nezávislosti a nestrannosti, a to navzdory polským ústavním ustanovením, která zaručují neodvolatelnost soudců.
- 42 Předkládající soud má za to, že věcné a právní prvky související se jmenováním soudce musí být v každé fázi soudního řízení přezkoumány za účelem konstatování nezávislosti soudního kolegia, v němž soudce zasedá. Dodržování požadavků nezávislosti a nestrannosti tedy musí být podle jeho názoru posouzeno *in concreto*, tedy s přihlédnutím k případnému dopadu způsobů jmenování soudců na posuzovaný případ.
- 43 Předkládající soud je totiž toho názoru, že kdyby nezávislost soudu nebo řádnost jmenování soudce měly být posuzovány *in abstracto*, tedy bez zkoumání existence případného dopadu postupu jmenování dotyčného soudce na posuzovaný případ, umožnilo by to obejít pravidla týkající se neodvolatelnosti soudců, která jsou v zásadě stanovena v ústavních ustanoveních. Předkládající soud v tomto ohledu zdůrazňuje, že zpochybnění jmenování soudce je v zásadě nemožné ve světle Ústavy a polské ústavní judikatury.
- 44 Podle předkládajícího soudu tak pouze konkrétní přezkum „individuálních vlastností“ soudce, jako je jeho etický postoj, v rámci posuzování jeho nezávislosti umožňuje zachovat důvěru jednotlivců v soudní orgány.
- 45 Předkládající soud má však za to, že s ohledem na rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), lze provést pouze abstraktní posouzení nezávislosti soudu nebo řádnosti jmenování soudce.

- 46 Předkládající soud v tomto ohledu uvádí, že Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) rozsudkem ze dne 5. prosince 2019 vyhověl uvedenému rozsudku Soudního dvora a rozhodl, že KRS není neustranným orgánem nezávislým na zákonodárné a výkonné moci a že kárné kolegium Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) není soudem ve smyslu unijního či vnitrostátního práva.
- 47 Dne 23. ledna 2020 občanskoprávní a trestněprávní kolegia, jakož i pracovněprávní a sociálněprávní kolegium Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) přijala bez účasti soudce, který je předkládajícím soudem, společné usnesení, kterým byla potvrzena judikatura vyplývající z rozsudku ze dne 5. prosince 2019, který je uveden v předchozím bodě.
- 48 Toto usnesení je však podle uvedeného soudce neslučitelné s jiným usnesením ze dne 8. ledna 2020, které je rovněž závazné a bylo vydáno kolegiem téhož soudu pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné. Z tohoto usnesení vyplývá, zaprvé že je-li k Sądu Najwyższemu (Nejvyšší soud) podán opravný prostředek proti usnesení KRS týkajícímu se kandidáta na funkci soudce, musí přezkoumat, zda je KRS nezávislá ve světle rozsudku ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), a zadruhé že Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) může takové usnesení KRS zrušit pouze ve dvou případech, a sice pokud návrhovač prokáže, že podjatost KRS měla vliv na obsah uvedeného usnesení, nebo pokud v případě, kdy byl dotýčný soudce již jmenován, a s ohledem na ústavní zákaz posuzovat platnost aktu jmenování soudce návrhovač prokáže, že soud, ve kterém zasedá dotýčný soudce, není neustranný a nezávislý.
- 49 Za těchto podmínek se Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být článek 2, čl. 4 odst. 3, čl. 6 odst. 1 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec [SEU], ve spojení s čl. 47 [prvním a druhým pododstavcem] [Listiny] a čl. 267 třetím pododstavcem SFEU, jakož i článek 38 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice [93/13] vykládány v tom smyslu, že nezávislým, neustranným a ve smyslu unijního práva řádně kvalifikovaným soudem je orgán, ve kterém zasedá osoba, která byla do funkce soudce poprvé nebo následně (k soudu vyššího stupně) jmenována politickým orgánem výkonné moci státu s totalitním, nedemokratickým a komunistickým režimem vlády („Státní radou Polské lidové republiky“) na návrh ministra spravedlnosti tohoto státu, a to zejména s ohledem na [...] netransparentnost kritérií pro jmenování, [...] možnost soudce kdykoliv odvolat, [...] neúčast soudcovské samosprávy ani [...] příslušných orgánů veřejné moci vzešlých z demokratických voleb na jmenování, což by mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti musí soudnictví vzbuzovat?
- 2) Má pro odpověď na [první otázku] význam skutečnost, že k následnému jmenování do funkce soudce (k soudu vyššího stupně) mohlo dojít z důvodu uznání příslušné odpracované doby (doby trvání pracovního poměru) a na základě ohodnocení práce funkce soudce, do které byla tato osoba přinejmenším poprvé jmenována politickými orgány uvedenými v [první otázce], a na základě postupu popsání v dané otázce, což by mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti musí soudnictví vzbuzovat?

- 3) Má pro odpověď na [první otázku] význam skutečnost, že následná jmenování do funkce soudce [k soudům vyššího stupně, s výjimkou Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud)] nebyla podmíněna složením soudcovského slibu, že budou dodržovány hodnoty demokratické společnosti, a že [...] osoba jmenovaná poprvé složila slib, že bude střežit politický systém komunistického státu a tzv. ‚lidový právní stát‘, což by mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti musí soudnictví vzbuzovat?
- 4) Musí být článek 2, čl. 4 odst. 3, čl. 6 odst. 1 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, ve spojení s čl. 47 [prvním a druhým pododstavcem] Listiny a s čl. 267 třetím pododstavcem SFEU, jakož i článek 38 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 vykládány v tom smyslu, že nezávislým, nestranným a ve smyslu unijního práva řádně kvalifikovaným soudem je orgán, ve kterém zasedá osoba, která byla do funkce soudce poprvé nebo následně (k soudu vyššího stupně) jmenována za zjevného porušení ústavních předpisů členského státu Evropské unie z důvodu, že orgán, který vybral tuto osobu jakožto kandidáta následně jmenovaného do funkce soudce [a sice Krajowa Rada Sądownictwa (Národní rada soudnictví)], byl zřízen v rozporu s ústavou členského státu [...] Unie, jak konstatoval Ústavní soud uvedeného členského státu, což by v důsledku mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti musí soudnictví vzbuzovat?
- 5) Musí být článek 2, čl. 4 odst. 3, čl. 6 odst. 1 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, ve spojení s čl. 47 [prvním a druhým pododstavcem] Listiny a čl. 267 třetím pododstavcem SFEU, jakož i článek 38 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 vykládány v tom smyslu, že nezávislým, nestranným a ve smyslu unijního práva řádně kvalifikovaným soudem je orgán, ve kterém zasedá osoba, která byla poprvé nebo následně (k soudu vyššího stupně) jmenována do funkce soudce a jako kandidát na jmenování do této funkce byla vybrána v řízení před orgánem hodnotícím kandidáty [Krajowa Rada Sądownictwa (Národní rada soudnictví)], nesplňovalo-li toto řízení kritéria veřejnosti a transparentnosti pravidel pro výběr kandidátů, což by mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti musí soudnictví vzbuzovat?
- 6) Musí být článek 2, čl. 4 odst. 3 a čl. 6 odst. 3 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, ve spojení s čl. 47 [prvním a druhým pododstavcem] Listiny a čl. 267 třetím pododstavcem SFEU, jakož i článek 38 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 vykládány v tom smyslu, že soud posledního stupně členského státu Evropské unie [Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud)] je za účelem zajištění účinné soudní ochrany jakožto prostředku k zamezení soustavnému používání zneužívajících ujednání ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem povinen v každé fázi řízení i bez návrhu posoudit:
 - a) zda soud uvedený [v první a čtvrté otázce] splňuje kritéria nezávislého, nestranného a ve smyslu unijního práva řádně kvalifikovaného soudu bez ohledu na vliv posouzení kritérií uvedených v těchto otázkách na obsah rozhodnutí o zneužívající povaze smluvního ujednání a nadto
 - b) zda je řízení před soudem uvedeným v [první a čtvrté otázce] platné[?]
- 7) Musí být článek 2, čl. 6 odst. 1 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, ve spojení s čl. 47 prvním a druhým pododstavcem Listiny a čl. 267 třetím pododstavcem SFEU, jakož i článek 38 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 vykládány v tom smyslu, že ústavní předpisy členského státu Evropské unie, které se týkají organizace soudů nebo jmenování soudců a znemožňují posouzení účinnosti jmenování soudce, mohou podle práva Evropské unie bránit konstatování nedostatku nezávislosti soudu nebo soudce v něm zasedajícího, a to z důvodu okolností uvedených v [první až páté otázce]“

K žádosti o projednání věci ve zrychleném řízení a přednostnímu projednání

- 50 Předkládající soud požádal Soudní dvůr, aby byla tato věc projednána ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora. Na podporu této žádosti uvádí, že zahájení takového řízení je v podstatě odůvodněno nejenom potřebou posouzení zákonnosti rozsudku napadeného kasačním opravným prostředkem, ale rovněž potřebou prokázat zákonnost zpochybnění ústavního postavení mnoha polských soudců z hlediska unijního práva, a tudíž potřebou stanovit povahu a účinky rozhodnutí, která vydala soudní kolegia tvořená těmito soudci. Takové řízení je mimoto podle jeho názoru odůvodněné skutečností, že rozsudek Soudního dvora v projednávané věci může doplnit výklad unijního práva, aby se předešlo rozporu mezi Ústavou a unijním právem, jak je vyloženo v rozsudku ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), a rozhodnutích polských soudů vydaných na základě uvedeného rozsudku.
- 51 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že k žádosti předkládajícího soudu, nebo výjimečně i bez návrhu může předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení, pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu.
- 52 V tomto ohledu je třeba připomenout, že takové zrychlené řízení představuje procesní nástroj, který má reagovat na mimořádně naléhavé situace. Z judikatury Soudního dvora mimoto rovněž vyplývá, že zrychlené řízení lze nepoužít, pokud je z důvodu citlivé a složité povahy právních otázek nastolených v určité věci takovéto řízení stěží použitelné, zejména pokud se nejeví jako vhodné zkrátit písemnou část řízení před Soudním dvorem (rozsudek ze dne 18. května 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ a další, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19, EU:C:2021:393, bod 103 a citovaná judikatura).
- 53 V projednávané věci předseda Soudního dvora po vyslechnutí soudce zpravodaje a generálního advokáta zamítl rozhodnutím ze dne 8. května 2020 žádost o projednání této věci ve zrychleném řízení. I když totiž v zásadě neexistuje žádná souvislost mezi mírou obtížnosti věci a naléhavostí, s jakou by o ní mělo být rozhodnuto, je nutno konstatovat, že z důvodu citlivé a složité povahy právních otázek nastolených v projednávané věci je zrychlené řízení stěží použitelné (obdobně viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 18. října 2017, Weiss a další, C-493/17, nezveřejněné, EU:C:2017:792, bod 13). Dále je třeba zdůraznit, že předkládací rozhodnutí došlo Soudnímu dvoru téměř tři měsíce po jeho vydání, což nasvědčuje tomu, že se projednávaná věc netýká mimořádně naléhavé situace.
- 54 S ohledem na argumenty uplatněné předkládajícím soudem však předseda Soudního dvora dne 8. května 2020 vyhověl žádosti o přednostní projednání této věci podle čl. 53 odst. 3 jednacího řádu.

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

- 55 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 29. prosince 2021 podala polská vláda návrh na znovuotevření ústní části řízení.
- 56 Na podporu tohoto návrhu se tato vláda dovolávala skutečností, že rozhodnutím ze dne 13. prosince 2020 Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) zrušil rozhodnutí téhož soudu vydané jiným soudním kolegiem mimo jiné z důvodu, že neexistuje žádná záruka, že toto kolegium dodrželo

standard nezávislosti a nestrannosti vyžadovaný od soudů. Podle uvedené vlády obsah tohoto rozhodnutí a důsledky, které z něj vyplývají, posilují argumenty, které již předložila Soudnímu dvoru v projednávané věci, a proto si zaslouží, aby byly v rámci projednávané věci přezkoumány.

- 57 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr může podle článku 83 svého jednacího řádu kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora.
- 58 V projednávané věci má však Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že po ukončení písemné části řízení a jednání, které se před ním konalo, má k dispozici všechny informace nezbytné pro vydání rozhodnutí o projednávané žádosti o předběžné otázce. Soudní dvůr kromě toho uvádí, že z návrhu polské vlády na znovuotevření ústní části řízení nevyplývá žádná nová skutečnost, která by mohla mít vliv na rozhodnutí, které má vydat.
- 59 Polská vláda totiž netvrdí, že rozhodnutí Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) ze dne 13. prosince 2020 má jakýkoli dopad na původní řízení. Pouze tvrdí, že důvody uvedené v tomto rozhodnutí „posilují argumenty“, které již předložila Soudnímu dvoru v projednávané věci.
- 60 Za těchto podmínek není namístě nařizovat znovuotevření ústní části řízení.

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 61 Rzecznik Praw Obywatelskich (Veřejný ochránce práv, Polsko) tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřípustná z důvodu vad, kterými je stíženo jmenování soudce, jenž je předkládajícím soudem, do funkce soudce, a z důvodu pochybností, které mohou legitimně existovat stran jeho nezávislosti a nestrannosti.
- 62 V tomto ohledu Veřejný ochránce práv na prvním místě tvrdí, že tento soudce nemůže být v projednávaném případě kvalifikován jako „soud“ ve smyslu unijního práva. Povaha a závažnost vad, kterými je stíženo jmenování soudce, jenž je předkládajícím soudem, do funkce soudce, podkopaly účinnost postupu jmenování, a tento soudce tudíž ztratil postavení soudu. Tyto vady jsou totiž podle jeho názoru takové, že neumožňují mít za to, že uvedený soudce je platně zřízeným soudem, který splňuje kritérium soudu „zřízeného zákonem“.
- 63 Na druhém místě Veřejný ochránce práv uvádí, že posouzení všech právních a skutkových okolností souvisejících s procesem jmenování soudce, který je předkládajícím soudem, neumožňuje rozptýlit veškeré legitimní pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti tohoto soudce.
- 64 Podle Veřejného ochránce práv proto soudce, který je předkládajícím soudem, nesplňuje dvě kritéria zásadní pro to, aby měl povahu „soudu“ ve smyslu článku 267 SFEU, a sice skutečnost, že je zřízen zákonem, a skutečnost, že je nezávislý a nestranný. Nesplnění těchto požadavků, ať již kumulativně či individuálně, podle jeho názoru postačuje ke konstatování, že předkládající soud není oprávněn položit Soudnímu dvoru předběžné otázky v rámci postupu spolupráce podle článku 267 SFEU.

- 65 Evropská komise netvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřípustná, ale poznamenává, že akt jmenování soudce, který je předkládajícím soudem, k Sądu Najwyższemu (Nejvyšší soud) vycházel z usnesení KRS ze dne 28. srpna 2018. I přesto, že výkon tohoto usnesení byl pozastaven usneseními Naczelnego Sądu Administracyjnego (Nejvyšší správní soud) ze dne 27. září a 8. října 2018, jmenoval nicméně předseda Polské republiky tohoto soudce k Sądu Najwyższemu (Nejvyšší soud). Za těchto podmínek má Komise za to, že existují pochybnosti o tom, zda uvedený soudce splňuje požadavek, aby představoval „soud předem zřízený zákonem“ podle čl. 19 odst. 1 SEU a článku 47 Listiny.
- 66 V tomto ohledu je třeba především připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že při posuzování toho, zda je dotčený předkládající orgán svou povahou „soudem“ ve smyslu článku 267 SFEU, což je otázka, která je upravena výlučně unijním právem, a tedy při posuzování toho, zda je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce přípustná, přihlíží Soudní dvůr k souboru faktorů, jako je mimo jiné to, zda je daný orgán zřízen zákonem, zda se jedná o stálý orgán, zda má obligatorní jurisdikci, zda má řízení před ním kontradiktorní povahu, zda aplikuje právní předpisy a zda je nezávislý (rozsudek ze dne 21. ledna 2020, Banco Santander SA, C-274/14, EU:C:2020:17, bod 51 a citovaná judikatura, a rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 42).
- 67 V projednávaném případě byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podána Sądem Najwyższym (Nejvyšší soud), který má rozhodnout *in limine litis* o přípustnosti kasačního opravného prostředku uvedeného v bodě 34 tohoto rozsudku a je na základě vnitrostátního práva povinen za tímto účelem přezkoumat řádnost složení soudního kolegia, které vydalo rozsudek napadený kasačním opravným prostředkem.
- 68 Je nesporné, že Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) jako takový splňuje požadavky připomenuté v bodě 66 tohoto rozsudku. V projednávaném případě Veřejný ochránce práv zpochybňuje otázku, zda dotčený soudce, zasedající jako samosoudce v kolegiu, které zaslalo Soudnímu dvoru projednávanou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, splňuje požadavky, které musí splňovat orgán, aby byl kvalifikován jako „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU.
- 69 Pokud přitom žádost o rozhodnutí o předběžné otázce vydal vnitrostátní soud, je třeba vycházet z domněnky, že tento soud splňuje tyto požadavky, připomenuté v bodě 66 tohoto rozsudku, bez ohledu na jeho konkrétní složení.
- 70 Z ustálené judikatury totiž vyplývá, že v rámci řízení o předběžné otázce podle článku 267 SFEU Soudnímu dvoru nepřísluší, aby s ohledem na rozdělení funkcí mezi ním a vnitrostátním soudem ověřoval, zda předkládací rozhodnutí bylo přijato v souladu s vnitrostátními pravidly upravujícími organizaci soudů a soudní řízení. Soudní dvůr tedy musí vycházet z předkládacího rozhodnutí vydaného soudem členského státu, dokud nebylo zrušeno v rámci opravných prostředků stanovených případně vnitrostátním právem (rozsudek ze dne 14. ledna 1982, Reina, 65/81, EU:C:1982:6, bod 7, a rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 44).
- 71 Kromě toho je třeba připomenout, že stěžejním bodem soudního systému zavedeného Smlouvami je řízení o předběžné otázce upravené v článku 267 SFEU, které má za cíl prostřednictvím nastoleného dialogu mezi jednotlivými soudy, konkrétně mezi Soudním dvorem a soudy členských států, zajistit jednotný výklad unijního práva, čímž umožňuje zaručit jeho soudržnost,

plný účinek a autonomii, a v konečném důsledku i specifický charakter práva zavedeného Smlouvami [rozsudek ze dne 2. března 2021, A. B. a další (Jmenování soudců Nejvyššího soudu – Odvolání), C-824/18, EU:C:2021:153, bod 90 a citovaná judikatura].

- 72 Domněnka uvedená v bodě 69 tohoto rozsudku může být nicméně vyvrácena, pokud by konečné soudní rozhodnutí vydané vnitrostátním nebo mezinárodním soudem vedlo k závěru, že soudce, který je předkládajícím soudem, není nezávislým a nestranným soudem předem zřízeným zákonem ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, vykládaného ve světle čl. 47 druhého pododstavce Listiny.
- 73 Vzhledem k tomu, že v okamžiku ukončení ústní části řízení Soudnímu dvoru nebylo známo, že vůči soudci, který je předkládajícím soudem, bylo vydáno takové konečné soudní rozhodnutí, případné vady, kterými mohl být stížen vnitrostátní postup jeho jmenování, nemohou mít v projednávaném případě za následek nepřipustnost projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 74 Je třeba zdůraznit, že domněnka uvedená v bodě 69 tohoto rozsudku se uplatní pouze pro účely posouzení přípustnosti žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce v rámci článku 267 SFEU. Nelze z toho dovodit, že podmínky jmenování soudců, kteří tvoří předkládající soud, nutně umožňují splnit záruky přístupu k nezávislému a nestrannému soudu, který byl předem zřízen zákonem, ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU nebo článku 47 Listiny.
- 75 Konečně je třeba upřesnit, jak uvedl generální advokát v bodě 77 svého stanoviska, že jiné posouzení, než jaké vyplývá z bodů 68 až 74 tohoto rozsudku, by mohlo být nezbytné za okolností, kdy by kromě osobní situace soudce nebo soudců, kteří formálně předložili žádost podle článku 267 SFEU, měly mít na fungování předkládajícího soudu, k němuž tito soudci náleží, dopad jiné skutečnosti, a měly tak přispívat k ohrožení nezávislosti a nestrannosti uvedeného soudu.
- 76 Z výše uvedeného vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

K předběžným otázkám

K první až páté otázce

Úvodní poznámky

- 77 První až pátá předběžná otázka se týká výkladu článku 2, čl. 4 odst. 3, čl. 6 odst. 1 a 3 a čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, ve spojení s čl. 47 prvním a druhým pododstavcem Listiny a čl. 267 třetím pododstavcem SFEU, jakož i článku 38 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13.
- 78 Z odůvodnění předkládacího rozhodnutí však vyplývá, že se tyto otázky týkají v podstatě výkladu zásady nezávislosti a nestrannosti soudů, která vyplývá z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SFEU a z článku 47 Listiny. Kromě toho je třeba poznamenat, že čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 v podstatě stanoví, že spotřebitelé mohou zabránit dalšímu používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli, mimo jiné tím, že se obrátí na příslušné soudy, a že věc v původním řízení se týká zejména uznání zneužívající povahy smluvních ujednání.

- 79 Za těchto podmínek je třeba první až pátou otázku zkoumat pouze s ohledem na čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, článek 47 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13.

K první až třetí otázce

- 80 Podstatou první až třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, článek 47 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby bylo jako nezávislý a nestranný soud kvalifikováno soudní kolegium soudu členského státu, v němž zasedá soudce, jehož první jmenování do takové funkce nebo jeho následné jmenování k soudu vyššího stupně vyplývá z rozhodnutí přijatého orgánem nedemokratického režimu, který byl v tomto členském státě u moci před jeho přistoupením k Unii, a to i tehdy, pokud jmenování tohoto soudce do funkcí soudce po skončení tohoto režimu bylo založeno mimo jiné na počtu let odpracovaných uvedeným soudcem v době, kdy byl uvedený režim u moci, nebo pokud složil soudcovský slib pouze při prvním jmenování do funkce soudce orgánem téhož režimu.
- 81 První až třetí otázka se týká tří okolností, které provázely jmenování FO, jenž je jedním ze tří soudců tvořících soudní kolegium, jež vydalo rozsudek napadený kasačním opravným prostředkem, a které předkládající soud považuje za problematické s ohledem na ustanovení uvedená v bodě 80 tohoto rozsudku.
- 82 Zprvée předkládající soud uvádí, že FO byl poprvé jmenován do funkce soudce Státní radou PLR, která byla politickým orgánem výkonné moci PLR, na návrh tehdejšího ministra spravedlnosti a podle nařízení s mocí zákona ze dne 6. února 1928 o organizaci obecných soudů, aniž bylo toto jmenování založeno na transparentních kritériích, orgán soudní samosprávy nebo veřejný orgán vzešlý z demokratických voleb se účastnil procesu jmenování tohoto soudce a byla zaručena neodvolatelnost FO.
- 83 Zadruhé předkládající soud poznamenává, že FO mohl být později jmenován do funkce soudce soudů vyššího stupně na základě odpracovaných let, která jakožto soudce získal v období, kdy byl v Polsku u moci komunistický režim, a na základě posouzení plnění jeho soudcovských povinností ve funkci, do které byl jmenován tímto režimem.
- 84 Zatřetí předkládající soud uvádí, že FO nesložil soudní slib po skončení komunistického režimu v PLR, ale při svém prvním jmenování do funkce soudce tímto režimem přísahal, že bude mimo jiné chránit politický systém komunistického státu.
- 85 V tomto ohledu je třeba především uvést, že položené otázky se týkají okolností, které všechny nastaly před 1. květnem 2004, kdy Polská republika přistoupila k Unii.
- 86 Je přitom třeba připomenout, že Soudní dvůr má pravomoc vykládat unijní právo pouze tehdy, jde-li o jeho použití v novém členském státě od data jeho přistoupení k Unii (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. ledna 2006, Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, bod 36 a citovaná judikatura).
- 87 Je však třeba uvést, že předmětem otázky, o které má předkládající soud v projednávaném případě rozhodnout *in limine litis*, není situace, která by vyvolala veškeré své účinky před přistoupením Polské republiky k Unii (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. září 2014, X, C-318/13, EU:C:2014:2133, bod 23, a rozsudek ze dne 6. října 2016, Paoletti a další,

C-218/15, EU:C:2016:748, bod 41). Postačí totiž konstatovat, že i když byl FO jmenován do funkce soudce před tímto přistoupením, má v současné době postavení soudce a vykonává funkce odpovídající tomuto postavení.

- 88 Po tomto konstatování stran pravomoci Soudního dvora je třeba připomenout, že organizace soudnictví v členských státech sice spadá do pravomoci těchto států, nic to však nemění na tom, že při výkonu této pravomoci musí členské státy dodržovat povinnosti, které pro ně vyplývají z unijního práva (rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 48).
- 89 Jak je stanoveno v čl. 19 odst. 1 druhém pododstavci SEU, musí členské státy stanovit systém prostředků a řízení nezbytných k zajištění dodržování práva jednotlivců na účinnou právní ochranu v oblastech pokrytých unijním právem. Zásada účinné právní ochrany práv vyplývajících pro jednotlivce z unijního práva, na niž odkazuje čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, představuje obecnou zásadu unijního práva vyplývající z ústavních tradic společných členským státům, která byla zakotvena v článcích 6 a 13 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), a která je nyní potvrzena v článku 47 Listiny. Posledně uvedené ustanovení musí být tudíž pro účely výkladu uvedeného čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce náležitě zohledněno [rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 102 a citovaná judikatura].
- 90 Pokud jde o věcnou působnost čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, toto ustanovení se vztahuje na „oblasti pokryté právem Unie“, a to bez ohledu na situaci, ve které členské státy toto právo uplatňují ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny [rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 103 a citovaná judikatura].
- 91 V souladu s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU tak musí každý členský stát zejména zajistit, aby orgány, které jakožto „soudy“ ve smyslu vymezeném unijním právem spadají do jeho systému procesních prostředků v oblastech pokrytých unijním právem, a tedy v tomto postavení mohou rozhodovat o uplatňování nebo výkladu unijního práva, splňovaly požadavky na účinnou právní ochranu [rozsudek ze dne 6. října 2021, W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování), C-487/19, EU:C:2021:798, bod 104 a citovaná judikatura].
- 92 V projednávaném případě je nesporné, že takový polský obecný soud, jako je Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi), který měl – stejně jako v kontextu věci v původním řízení – rozhodnout o otázkách souvisejících s uplatněním a výkladem ustanovení unijního práva, tedy ustanovení směrnice 93/13, spadá jakožto „soud“ ve smyslu definovaném unijním právem do polského systému procesních prostředků „v oblastech pokrytých právem Unie“ ve smyslu čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, takže musí splňovat požadavky kladené na účinnou právní ochranu.
- 93 K zajištění toho, aby takový soud byl schopen účinnou právní ochranu požadovanou čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem SEU poskytnout, je zásadní ochrana jeho nezávislosti a nestrannosti, jak potvrzuje čl. 47 druhý pododstavec Listiny, který mezi požadavky plynoucími ze základního práva na účinný prostředek nápravy uvádí přístup k „nezávislému“ soudu [rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 65 a citovaná judikatura].

- 94 Jak opakovaně zdůraznil Soudní dvůr, tento požadavek nezávislosti a nestrannosti soudů, který je inherentní poslání rozhodovat jako soud, je součástí podstaty práva na účinnou právní ochranu a základního práva na spravedlivý proces, které má zásadní význam jakožto záruka ochrany všech práv, která jednotlivcům vyplývají z unijního práva, a jako záruka zachování společných hodnot členských států uvedených v článku 2 SEU, zejména hodnoty právního státu [rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 66 a citovaná judikatura].
- 95 Podle ustálené judikatury vyžadují záruky nezávislosti a nestrannosti na základě unijního práva existenci pravidel, zejména pokud jde o složení orgánu, jmenování, funkční období, jakož i důvody pro zdržení se hlasování, vyloučení pro podjatost a odvolání jeho členů, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti uvedeného orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitě ve vztahu k vzájemně se střetávajícím zájmům [rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 67 a citovaná judikatura].
- 96 V tomto ohledu je nezbytné, aby byli soudci chráněni před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly ohrozit jejich nezávislost a nestrannost. Pravidla použitelná na postavení soudců a výkon jejich funkce soudce musí zejména umožnit, aby byl vyloučen nejen jakýkoli přímý vliv ve formě pokynů, ale také jakékoli formy nepřímého vlivu, které by mohly usměrňovat rozhodnutí dotyčných soudců, a tím bylo vyloučeno, že bude chybět zdání jejich nezávislosti nebo nestrannosti, jež by mohlo narušit důvěru, kterou v demokratické společnosti a právním státě musí justice u jednotlivců vzbuzovat [rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 69 a citovaná judikatura].
- 97 Je tedy nezbytné, aby hmotněprávní a procesní podmínky, na jejichž základě jsou rozhodnutí o jmenování soudců přijímána, byly takového rázu, že nemohou u jednotlivců vyvolat legitimní pochybnosti stran neovlivnitelnosti dotyčných soudců ve vztahu k vnějším skutečnostem a jejich neutrality ve vztahu k vzájemně se střetávajícím zájmům, jakmile jsou dotčení jmenováni. Za tímto účelem je zejména důležité, aby byly uvedené podmínky a postupy nastaveny tak, že budou splněny požadavky připomenuté v předchozím bodě tohoto rozsudku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 57 a citovaná judikatura).
- 98 Požadavky připomenuté v bodech 94 až 97 tohoto rozsudku se vztahují zejména na soud, který má na základě práva členského státu pravomoc nařídít ukončení používání zneužívajících ujednání ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli, podle čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13. Posledně uvedené ustanovení totiž potvrzuje právo na účinnou právní ochranu, kterého požívají spotřebitelé, jež se cítí poškozeni takovými ujednáními.
- 99 Ostatně ve sporu v původním řízení se žalobci domáhají náhrady újmy, která jim byla údajně způsobena z důvodu – dle jejich názoru – zneužívající povahy ujednání uvedených v bodě 31 tohoto rozsudku ve smyslu této směrnice. Tento spor tak odpovídá situaci, která je upravena unijním právem, takže titíž žalobci se mohou dovolávat práva na účinnou soudní ochranu, které jim zaručuje článek 47 Listiny [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, bod 81].

- 100 Ve svých třech prvních otázkách se předkládající soud táže, zda okolnosti, které nastaly před přistoupením Polské republiky k Unii a jsou uvedeny v bodech 82 až 84 tohoto rozsudku, mají dopad na nezávislost a nestrannost soudce, který je v současné době součástí soudního kolegia.
- 101 Takový dopad lze přitom prokázat pouze tehdy, je-li prokázán vztah mezi vnitrostátními pravidly platnými v době, kdy nastaly tyto okolnosti, a současným vznikem legitimních a závažných pochybností jednotlivců stran nezávislosti a nestrannosti dotyčného soudce.
- 102 Předkládající soud zakládá své pochybnosti v tomto ohledu pouze na úvaze, že soudci jmenovaní orgány bývalého polského nedemokratického režimu nejsou „nezávislí“ z důvodu, že byli jmenováni těmito orgány, že část odpracovaných let získali v období, během kterého byl tento režim u moci, a z důvodu okolnosti, že svůj soudní slib složili pouze v tomto období.
- 103 Předkládající soud dodává, že i když byla po skončení komunistického režimu v PLR provedena určitá lustrační opatření, demokratický ústavní pořádek, který následoval po tomto komunistickém režimu, umožňoval, aby soudci jmenovaní orgány tohoto režimu zůstali v zásadě ve funkci, což polská vláda potvrdila na jednání před Soudním dvorem. Tři první otázky se tak týkají situace soudců, kteří po skončení nedemokratického režimu v PLR zůstali ve funkci.
- 104 V tomto ohledu je třeba připomenout, že k tomu, aby mohla Polská republika přistoupit k Unii, musela splnit kritéria, která musí splnit státy, které jsou kandidáty na přistoupení, jak je stanovila Evropská rada v Kodani ve dnech 21. a 22. června 1993. Tato kritéria mimo jiné vyžadují, aby stát, který je kandidátem na přistoupení, „zajistil stabilitu institucí zaručujících demokracii, právní stát, lidská práva a respektování a ochranu menšin“. Stejně tak článek 49 SEU, který upravuje možnost každého evropského státu požádat o členství v Unii, upřesňuje, že Unie sdružuje státy, které se svobodně a dobrovolně přihlásily ke společným hodnotám, jež jsou uvedeny v článku 2 SEU a mezi něž patří hodnota právního státu, které uznávají tyto hodnoty a zavazují se k jejich podpoře (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. dubna 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 61). V okamžiku přistoupení Polské republiky k Unii se tak mělo za to, že její soudní systém je v zásadě v souladu s unijním právem.
- 105 V kontextu připomenutém v bodech 103 a 104 tohoto rozsudku přitom předkládající soud neuvádí žádné informace o tom, proč by podmínky prvního jmenování – ke kterému došlo před skončením nedemokratického režimu v PLR – soudce, který zůstal ve funkci po pádu tohoto režimu, mohly vyvolávat legitimní a závažné pochybnosti jednotlivců o nezávislosti a nestrannosti tohoto soudce při výkonu jeho soudních funkcí.
- 106 Z předkládacího rozhodnutí zejména nevyplývá žádné jasné a konkrétní vysvětlení, jak by tyto podmínky prvního jmenování takového soudce mohly umožnit osobě, instituci nebo jakémukoli orgánu vykonávat v současné době na tohoto soudce neoprávněný vliv.
- 107 Z těchto skutečností vyplývá, že takové okolnosti prvního jmenování soudce do takových funkcí, k němuž došlo v období, kdy byl v PLR u moci nedemokratický režim, jako jsou okolnosti uvedené v bodech 82 až 84 tohoto rozsudku, nemohou být samy o sobě považovány za okolnosti, které mohou vyvolat legitimní a závažné pochybnosti jednotlivců o nezávislosti a nestrannosti tohoto soudce při následném výkonu jeho soudcovských povinností.
- 108 S ohledem na výše uvedené je třeba na první až třetí otázku odpovědět, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, článek 47 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že okolnost, že první jmenování soudce v členském státě do takové funkce nebo jeho

následné jmenování k soudu vyššího stupně vyplývá z rozhodnutí přijatého orgánem nedemokratického režimu, který byl v tomto členském státě u moci před jeho přistoupením k Unii, a to i tehdy, pokud jmenování tohoto soudce do funkcí soudce po skončení tohoto režimu bylo založeno mimo jiné na počtu let odpracovaných uvedeným soudcem v době, kdy byl uveden režim u moci, nebo pokud složil soudcovský slib pouze při prvním jmenování do funkce soudce orgánem téhož režimu, nemůže sama o sobě vyvolat legitimní a závažné pochybnosti jednotlivců o nezávislosti a nestrannosti téhož soudce, a tudíž ani zpochybnit skutečnost, že soudní kolegium, ve kterém zasedá, má postavení nezávislého a nestranného soudu, který byl předem zřízen zákonem.

K čtvrté a páté otázce

- 109 Podstatou čtvrté a páté otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, článek 47 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby bylo jako nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem kvalifikováno soudní kolegium soudu členského státu, ve kterém zasedá soudce, k jehož prvnímu jmenování do funkce soudce nebo jeho následnému jmenování k soudu vyššího stupně došlo buď poté, co byl jako kandidát na funkci soudce vybrán orgánem vytvořeným na základě právních předpisů, které byly následně Ústavním soudem tohoto členského státu prohlášeny za protiústavní, nebo poté, co byl jako kandidát na funkci soudce vybrán řádně vytvořeným orgánem, avšak na základě postupu, který nebyl ani transparentní ani veřejný ani nemohl být soudně přezkoumán.
- 110 Pokud jde o první okolnost, předkládající soud uvádí, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) v rozsudku ze dne 20. června 2017 mimo jiné konstatoval, že s čl. 187 odst. 3 Ústavy, který stanoví, že členové KRS jsou voleni na období čtyř let, je neslučitelný čl. 13 odst. 3 zákona ze dne 12. května 2011 o KRS vykládaný v tom smyslu, že funkční období členů KRS vybraných ze soudců obecných soudů má individuální povahu. Za těchto podmínek se předkládající soud v podstatě táže, zda skutečnost, že dva členové soudního kolegia, které vydalo rozsudek napadený kasačním opravným prostředkem, byli do funkcí soudce Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi) jmenováni na základě usnesení přijatých KRS ve složení, které v případě většiny jejích členů vyplývalo z právních předpisů, které Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) následně prohlásil za protiústavní, má vliv na nezávislost těchto soudců.
- 111 Pokud jde o druhou okolnost, předkládající soud uvádí, že během období, které následovalo bezprostředně po skončení komunistického režimu v PLR, byli soudci jmenováni tímto režimem jmenováni do funkcí soudců soudů vyššího stupně na základě řízení, které probíhalo před nově vytvořenou KRS, avšak nebylo transparentní ani veřejné, a usnesení KRS ostatně nebylo možné až do roku 2007 soudně přezkoumat. S ohledem na tyto skutečnosti se předkládající soud táže, zda skutečnost, že člen soudního kolegia, které vydalo rozsudek napadený kasačním opravným prostředkem, byl během tohoto období jmenován k Sądu Apelacyjnemu we Wrocławiu (Odvolací soud ve Vratislavi), může zpochybnit jeho nezávislost.
- 112 V tomto ohledu je třeba uvést, že judikatura Soudního dvora připomenutá v bodech 89 až 97 tohoto rozsudku je relevantní rovněž pro účely přezkumu čtvrté a páté otázky.
- 113 Soudní dvůr již mimoto judikoval, že záruky přístupu k nezávislému, nestrannému a předem zákonem zřízenému soudu, a zejména záruky, které vymezují tento pojem, jakož i složení soudu, jsou samotným základem práva na spravedlivý proces. Ověření, zda je soud z hlediska svého složení takovým soudním orgánem, jestliže o této skutečnosti vyvstane pochybnost, je nezbytné

pro důvěru, kterou musí soudy v demokratické společnosti vzbuzovat u jednotlivců (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. března 2020, *Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise*, C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, bod 57 a citovaná judikatura).

- 114 S ohledem na okolnosti jmenování dotyčných soudců tak vyvstává otázka, zda lze mít za to, že tito soudci tvoří „nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem ve smyslu unijního práva“.
- 115 Pokud jde o tento pojem, z čl. 47 druhého pododstavce první věty Listiny, který v podstatě odráží, jak bylo připomenuto v bodě 89 tohoto rozsudku, obecnou zásadu unijního práva, a sice zásadu účinné soudní ochrany, na niž odkazuje i čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, vyplývá, že každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem [rozsudek ze dne 6. října 2021, *W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování)*, C-487/19, EU:C:2021:798, bod 122].
- 116 Mimoto pokud Listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným EÚLP, čl. 52 odst. 3 Listiny má zajistit nezbytný soulad mezi právy obsaženými v Listině a odpovídajícími právy zaručenými EÚLP, aniž je narušena autonomie unijního práva. Podle vysvětlení k Listině základních práv (Úř. věst. 2007, C 303, s. 17) odpovídá čl. 47 druhý pododstavec Listiny článku 6 odst. 1 EÚLP. Soudní dvůr musí tudíž usilovat o to, aby jím podaný výklad čl. 47 druhého pododstavce Listiny zajišťoval úroveň ochrany, která bude v souladu s úrovní, jež je zaručena čl. 6 odst. 1 EÚLP, tak jak jej vykládá ESLP [rozsudek ze dne 6. října 2021, *W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování)*, C-487/19, EU:C:2021:798, bod 123].
- 117 V tomto ohledu ESLP zejména zdůraznil, že jakkoli je právo na „soud zřízený zákonem“ zaručené v čl. 6 odst. 1 EÚLP právem autonomním, má i přesto velmi úzkou souvislost se zárukami „nezávislosti“ a „nestrannosti“ ve smyslu tohoto ustanovení. ESLP tak v rozsudku ze dne 1. prosince 2020, *Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, § 231 a 233)*, především rozhodl, že ačkoliv každý z institucionálních požadavků čl. 6 odst. 1 EÚLP sleduje vlastní cíl, což z nich činí specifické záruky spravedlivého procesu, mají společné to, že usilují o dodržení základních zásad, a sice zásady právního státu a dělby moci, přičemž v tomto ohledu upřesnil, že základem každého z těchto požadavků je imperativ zachování důvěry, kterou musí soudní moc u jednotlivců vzbuzovat, a nezávislosti této moci vůči ostatním mocem [rozsudek ze dne 6. října 2021, *W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování)*, C-487/19, EU:C:2021:798, bod 124].
- 118 Konkrétně podle zásady dělby moci, která charakterizuje fungování právního státu, musí být mimo jiné zaručena nezávislost soudů na zákonodárné a výkonné moci [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. listopadu 2021, *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim a další*, C-748/19 až C-754/19, EU:C:2021:931, bod 68 a citovaná judikatura].
- 119 Jak bylo připomenuto v bodech 95 a 96 tohoto rozsudku, požadavky nezávislosti a nestrannosti vyžadují existenci pravidel, a to zejména pokud jde o složení soudu a jmenování jeho členů, které umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců o neovlivnitelnosti uvedeného soudu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutralitě ve vztahu k vzájemně se střetávajícím zájmům [rozsudek ze dne 6. října 2021, *W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování)*, C-487/19, EU:C:2021:798, bod 128].

- 120 Pokud jde konkrétně o postup jmenování soudců, ESLP rovněž ve svém rozsudku ze dne 1. prosince 2020, *Guðmundur Andri Ástráðsson v. Island* (CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, § 227 a 232), uvedl, že s ohledem na zásadní důsledky, které má tento postup pro řádné fungování a legitimitu soudní moci v demokratickém státě řídicím se zásadou právního státu, je takový postup nutně nedílnou součástí pojmu „soud zřízený zákonem“ ve smyslu čl. 6 odst. 1 EÚLP, přičemž upřesnil, že míra nezávislosti soudu ve smyslu tohoto ustanovení závisí zejména na způsobu, jakým byli členové tohoto soudu jmenováni [rozsudek ze dne 6. října 2021, *W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování)*, C-487/19, EU:C:2021:798, bod 125].
- 121 Soudní dvůr mimoto v bodě 73 rozsudku ze dne 26. března 2020, *Přezkum Simpson v. Rada a HG v. Komise* (C-542/18 RX-II a C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232) v tomto ohledu v duchu ustálené judikatury ESLP připomněl, že zavedení výrazu „zřízený zákonem“ do čl. 6 odst. 1 první věty EÚLP má za cíl zabránit tomu, aby bylo uspořádání soudního systému ponecháno na volném uvážení moci výkonné, a zajistit, aby se tato oblast řídila zákonem přijatým zákonodárnou mocí způsobem, který je v souladu s pravidly upravujícími výkon její pravomoci. Tento výraz odráží zejména zásadu právního státu a týká se nejen právního základu pro samotnou existenci soudu, ale také složení senátu v každé věci, jakož i všech ostatních ustanovení vnitrostátního práva, jejichž nedodržení vede k pochybení týkajícímu se účasti jednoho nebo více soudců na přezkumu věci, což zahrnuje zejména ustanovení týkající se nezávislosti a nestrannosti členů uvedeného soudu [rozsudek ze dne 6. října 2021, *W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování)*, C-487/19, EU:C:2021:798, bod 129].
- 122 Soudní dvůr tak rozhodl, že pochybení, k němuž došlo při jmenování soudců v rámci dotyčného soudního systému, s sebou nese porušení požadavku na to, aby byl soud zřízen zákonem, zejména pokud jde o pochybení takové povahy a závažnosti, že v důsledku tohoto pochybení vzniká skutečné riziko, že by jiná odvětví moci, zejména moc výkonná, mohla vykonávat neodůvodněnou diskreční pravomoc, čímž by byla ohrožena integrita výsledku, ke kterému jmenování vede, a byla by tak vyvolávána legitimní pochybnost jednotlivců, pokud jde o nezávislost a nestrannost dotyčného soudce nebo soudců, čemuž tak je, když se jedná o základní pravidla, která jsou nedílnou součástí zřízení a fungování tohoto soudního systému [rozsudek ze dne 6. října 2021, *W.Ž. (Kolegium pro mimořádnou kontrolu a věci veřejné Nejvyššího soudu – Jmenování)*, C-487/19, EU:C:2021:798, bod 130 a citovaná judikatura].
- 123 Z této judikatury vyplývá, že ne všechna pochybení, k nimž může dojít v průběhu jmenování soudce, mohou vyvolat pochybnosti o nezávislosti a nestrannosti tohoto soudce, a tudíž o postavení soudního kolegia, ve kterém zasedá, jakožto „nezávislého a nestranného soudu předem zřízeného zákonem“ ve smyslu unijního práva.
- 124 V projednávaném případě, jak bylo uvedeno v bodě 112 tohoto rozsudku, má předkládající soud pochybnosti o tom, zda lze na soudní kolegium, které vydalo rozsudek napadený kasačním opravným prostředkem, s ohledem na jeho členy nahlížet tak, že má postavení „nezávislého a nestranného soudu předem zřízeného zákonem“.
- 125 Pokud jde o první situaci, o níž hovoří předkládající soud a která je uvedena v bodě 110 tohoto rozsudku, a sice že někteří členové soudu členského státu byli k tomuto soudu jmenováni na základě usnesení přijatých orgánem, který byl vytvořen na základě právních předpisů, které ústavní soud tohoto členského státu následně prohlásil na protiústavní, je třeba uvést, že z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že v projednávaném případě Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) v rozsudku ze dne 20. června 2017 nerozhodoval o nezávislosti

KRS. Právní předpisy, které byly uvedeným rozsudkem prohlášeny za protiústavní, se v podstatě týkaly individuální povahy funkčního období členů KRS, jakož i pravidel pro rozdělení, na základě kterých byli tito členové vybráni v rámci polských soudů.

- 126 Za těchto podmínek prohlášení protiústavnosti právních předpisů, na základě kterých byla KRS tehdy vytvořena, uvedené v bodě 110 tohoto rozsudku, nemůže samo o sobě vést ke zpochybnění nezávislosti tohoto orgánu, a tudíž ani vyvolat u jednotlivců pochybnosti o nezávislosti dotyčných soudců ve vztahu k vnějším skutečnostem.
- 127 Právě tato okolnost odlišuje projednávanou věc od věcí, v nichž byl vydán rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, A. K. a další (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu) (C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982), a rozsudek ze dne 15. července 2021, Komise v. Polsko (Kárný režim soudců) (C-791/19, EU:C:2021:596). Na rozdíl od právních předpisů, na základě kterých byla vytvořena KRS, jejíž usnesení vedla ke jmenování soudců dotčených v původním řízení, totiž právní předpisy, které byly dotčeny ve věcech, v nichž byly vydány tyto dva rozsudky, a na základě kterých bylo složení KRS změněno, posílily vliv zákonodárné a výkonné moci na výběr členů KRS takovým způsobem, který mohl vyvolat legitimní a závažné pochybnosti jednotlivců stran nezávislosti KRS dotčené v uvedených věcech a její úlohy v procesu jmenování soudců, kterých se tyto věci týkaly, a v důsledku toho stran nezávislosti těchto soudců a soudu, ve kterém zasedají.
- 128 Posledně uvedené konstatování bylo potvrzeno ESLP, který rozhodl, že postup jmenování členů Izby Disciplinarne (kárné kolegium) Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud) na návrh KRS vytvořené na základě právních předpisů dotčených ve věcech, v nichž byly vydány rozsudky uvedené v předchozím bodě, byl neoprávněně ovlivněn zákonodárnou a výkonnou mocí, což je samo o sobě neslučitelné s čl. 6 odst. 1 EÚLP (v tomto smyslu viz rozsudek ESLP ze dne 22. července 2021, Reczkowicz v. Polsko, CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, § 276).
- 129 Předkládající soud ostatně neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, které by mohly potvrdit, že jednotlivci mají legitimní a závažné pochybnosti stran nezávislosti a nestrannosti dotyčných soudců vyplývající z toho, že Trybunał Konstytucyjny (Ústavní soud) prohlásil za protiústavní právní předpisy, na základě kterých byla vytvořena KRS, která se účastnila postupu vedoucího ke jmenování soudců.
- 130 Tentýž závěr je třeba učinit stran druhé situace, o níž hovoří předkládající soud a která je uvedena v bodě 111 tohoto rozsudku, a sice že jeden ze členů soudu členského státu byl vybrán jako kandidát na funkci soudce orgánem, který byl považován za řádně vytvořený, avšak na základě postupu, který tehdy nebyl ani transparentní ani veřejný ani nemohl být soudně přezkoumán. Z předkládacího rozhodnutí totiž nevyplývá, že KRS, jak byla vytvořena po skončení nedemokratického režimu v PLR, nebyla nezávislá na výkonné a zákonodárné moci.
- 131 Za těchto podmínek nelze mít za to, že okolnosti, které předkládající soud uvedl ve čtvrté a páté předběžné otázce a které jsou uvedeny v bodech 110 a 111 tohoto rozsudku, mohou prokázat porušení základních pravidel použitelných v oblasti jmenování soudců ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 122 tohoto rozsudku.
- 132 S ohledem na výše uvedené je třeba na čtvrtou a pátou otázku odpovědět, že čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, článek 47 Listiny a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby bylo jako nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem kvalifikováno soudní kolegium soudu členského státu, ve kterém zasedá soudce, k jehož prvnímu

jmenování do funkce soudce nebo jeho následnému jmenování k soudu vyššího stupně došlo buď poté, co byl jako kandidát na funkci soudce vybrán orgánem vytvořeným na základě právních předpisů, které byly následně ústavním soudem tohoto členského státu prohlášeny za protiústavní, nebo poté, co byl jako kandidát na funkci soudce vybrán řádně vytvořeným orgánem, avšak na základě postupu, který nebyl ani transparentní, ani veřejný a ani nemohl být soudně přezkoumán, pokud takové nesrovnalosti nejsou takové povahy a závažnosti, že by v jejich důsledku vzniklo skutečné riziko, že by jiná odvětví moci, zejména moc výkonná, mohla vykonávat neodůvodněnou diskreční pravomoc, čímž by byla ohrožena integrita výsledku, ke kterému jmenování vede, a byly by tak vyvolány závažné a legitimní pochybnosti jednotlivců, pokud jde o nezávislost a nestrannost dotyčného soudce.

K šesté a sedmé otázce

- 133 Vzhledem k odpovědím poskytnutým na první až pátou otázku není třeba na šestou a sedmou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- 134 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, článek 47 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládány v tom smyslu, že okolnost, že první jmenování soudce v členském státě do takové funkce nebo jeho následné jmenování k soudu vyššího stupně vyplývá z rozhodnutí přijatého orgánem nedemokratického režimu, který byl v tomto členském státě u moci před jeho přistoupením k Evropské unii, a to i tehdy, pokud jmenování tohoto soudce do funkcí soudce po skončení tohoto režimu bylo založeno mimo jiné na počtu let odpracovaných uvedeným soudcem v době, kdy byl uvedený režim u moci, nebo pokud složil soudcovský slib pouze při prvním jmenování do funkce soudce orgánem téhož režimu, nemůže sama o sobě vyvolat legitimní a závažné pochybnosti jednotlivců o nezávislosti a nestrannosti téhož soudce, a tudíž ani zpochybnit skutečnost, že soudní kolegium, ve kterém zasedá, má postavení nezávislého a nestranného soudu, který byl předem zřízen zákonem.
- 2) Článek 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, článek 47 Listiny základních práv a čl. 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby bylo jako nezávislý a nestranný soud předem zřízený zákonem kvalifikováno soudní kolegium soudu členského státu, ve kterém zasedá soudce, k jehož prvnímu jmenování do funkce soudce nebo jeho následnému jmenování k soudu vyššího stupně došlo buď poté, co byl jako kandidát na funkci soudce vybrán orgánem vytvořeným na základě právních předpisů, které byly následně ústavním soudem tohoto členského státu prohlášeny za protiústavní, nebo poté, co byl jako kandidát na funkci soudce vybrán řádně vytvořeným orgánem, avšak na základě postupu, který nebyl ani transparentní ani veřejný ani nemohl být soudně přezkoumán, pokud takové nesrovnalosti nejsou takové povahy a závažnosti,

že by v jejich důsledku vzniklo skutečné riziko, že by jiná odvětví moci, zejména moc výkonná, mohla vykonávat neodůvodněnou diskreční pravomoc, čímž by byla ohrožena integrita výsledku, ke kterému jmenování vede, a byly by tak vyvolány závažné a legitimní pochybnosti jednotlivců, pokud jde o nezávislost a nestrannost dotyčného soudce.

Podpisy